

לקח מהפרשה

"וייטב בעיניו..." (י' כ')

אם חפציהם הגשמיים של הצדיקים לובשים קדושה כה גדולה ויש ביכולתם לפעול באמצעותם נוראות, הרי שפיהם הממלל כל העת בדברי תורה על אחת כמכ וכמה שיש בו כוח רב עד מאוד. מעשה היה עם הרבנית קוק עליה השלום אימם של הרבנים לבית קוק שליט"א שהייתה צריכה לעבור ניתוח לב מסוכן. והנה בבוקרו של יום הניתוח מתעוררת הרבנית כשהיא מבועתת.

לבני ביתה סיפרה שבלילה פקד אותה חלום נורא שבו ראתה את עצמה עומדת ליד שפת בור עמוק, ובאים ומשליכים אותה לתוך הבור... הרבנית נבהלה מאוד, ואמרה שאין בכוחה לעבור את הניתוח בצורה כזו, והוסיפה: הלואי שרבי אריה לווין היה מגיע לכאן עכשיו, הוא לבטח היה פותר לטובה את החלום הזה.

הדברים אך יצאו מבפיה, והנה נשמעות דפיקות בדלת. משפתחו בני המשפחה את הדלת הופתעו לראות את ר' אריה לווין שכמו במעשה ניסים הגיע פתאום לביתה של הרבנית לקיים מצוות ביקור חולים.

ר' אריה איחל לרבנית רפואה שלימה, והרבנית ששמחה מאוד על הביקור המפתיע, שטחה לפניו את דבר החלום. 'מה לך לפחד מחלום כזה?' - השיב לה ר' אריה, הרי כתוב ממעמקים קראתיך ה' ואמרו חז"ל שתפלתו של אדם נשמעת רק אם הוא קורא לקב"ה ממעמקים, ואם כן אין לך סימן טוב מזה שמעוניינים בשמיים לתפלתך לרפואה שלימה... הרבנית שמעה את הדברים ורווח לה. היא עברה את הניתוח המסוכן בשלום, וחיייתה לאחר מכן עוד שנים רבות בטוב ובנעימים.

(עפ"י עלינו לשבח)

פינת ההלכה

שמחת החג

- א: מצווה לכבד ולענג את החג, בבגדים יפים ומכובדים. ולחלק אותו חצי לתורה ותפלה, וחצי לאכילה ושתייה.
- ב: יש מחמירים לא לאכול בפסח מחוץ לבית בגלל חומרת איסור חמץ, אין להיפגע מכך.
- ג: אין להרבות מדי בחג בבשר ויין, ואין לנהוג קלות ראש. שחוק וקלות ראש אינם שמחה אלא הוללות וסכלות. ולא נצטוונו על הוללות וסכלות אלא על שמחה שיש בה עבודת היוצר.
- ד: השנה שחג ראשון חל בשבת, כל מה שאסור לעשות בשבת אסור לעשות גם בחג ראשון.
- ה: ממוסף של חג ראשון אומרים 'מוריד הטל' ו'ברכנו', במקום 'משיב הרוח' ו'ברך עלינו'.
- ו: במוצאי חג ראשון (מוצאי שבת) מבדילים על היין ומברכים את כל הברכות כמו בכל מוצאי שבת.
- ז: מוצאי חג שני חל בליל שבת לכן לא מבדילים, במוצאי שבת שמיני מבדילים כמו בכל מוצאי שבת.

מהלכות חול המועד

- א: בחול המועד לא מניחים תפילין, קוראים בתורה ומתפללים מוסף, אומרים בתפלה ובברכת המזון 'יעלה ויבוא'.
- ב: ימי חול המועד נקראים בתורה 'מקראי קודש' ואסור לעבוד בהם, למעט המקרים הבאים:
 - פועל שיפוטר אם לא יעבוד, ולא יכול לצאת לחופשה על חשבון החופשה השנתית. (הגר"ע יוסף)
 - עבודה לצורך רבים (נהגי אוטובוסים, מוניות וכד') מותרת. (צריך לשאול רב בכל מקרה).
 - עבודה ומסחר לצורך החג עצמו. (חנויות מזון וכדו') או מסחר שנועד כדי למנוע הפסד כספי מהקרן. אסור להמיר כספים (דולרים / שקלים וכד') ומסחר בניירות ערך. (במקרה של הפסד צריך לשאול רב).
 - מותר לתקן: תנור אפיה, מקרר, מזגן (כשחם במיוחד). שצריכים אותם לשימוש בחג, גם על ידי טכנאי מומחה, ומותר לתקן משקפי ראייה גם על ידי בעל מקצוע.
 - ג: אסור להסתפר ולהתגלח בחול המועד, וצריך ללבוש בגדים חגיגיים.
 - ד: אשכנזים לא גוזזים ציפורניים בחול המועד, למעט נשים לצורך טבילת מצווה.
 - ה: מותר להתאפר בחול המועד, ומותר לעשות טיפולים ובידיקות רפואיות בחול המועד.
 - ו: אסור לכבס בחול המועד למעט המקרים הבאים:
 - מגבות מצעים ובגדי ילדים קטנים, שהתלכלכו כולם. (רק מה שצריך לחג).
 - כתם שאם לא יתכבס מיד יתקלקל הבגד.
 - ז: מותר לגהץ בחול המועד בגדים לצורך החג, אך אין לעשות בגיהוץ קפלים חדשים ומיוחדים.
 - ח: אסור לתקן בחג ספר תורה בתיקון מקצועי, ואסור לכתוב כתב שצריך מומחיות מיוחדת.

חכמת חיים: (מהספר שימחליה)

'טעם החיים' אינו לעשות את מה שמחבבים, אלא לחבב את מה שעושים.

ליל הסדר

כמה מספרי טלפון אתם זוכרים בעל-פה? ממחקר שנערך עולה כי אדם זוכר בממוצע בין חמישה לעשרה מספרי טלפון. כמה מנגינות ושירים אתם זוכרים בעל-פה? באותו מחקר התברר שאדם זוכר מממוצע בין אלף לאלף ומאתיים מנגינות. עכשיו שימו לב מנגינה אחת תופסת במוח נפח של 150 מספרי טלפון. מדוע אם כן האלפון במוחנו כה דל? התשובה לכך היא שחוויה נצרכת טוב יותר בתודעה! כל אחד מאיתנו זוכר מהילדות רק דברים שהוקנו לנו בדרך חוויתית. זה נחרט בתודעה לתמיד. ליל הסדר הוא חג הילדים. אנו מצויים לספר להם את סיפור יציאת מצרים, ולהעביר את המורשת לדור הבא. כדי שהמסרים יקלטו ויחרטו בתודעה צריך לעשות זאת ברוגע ובצורה הטובה ביותר. נוחו בערב החג כדי שלא תהיו עייפים בליל הסדר, אל תמהרו לאוכל, ספרו המחיזו עצרו מידי פעם את ההגדה וספרו בלשונם של הילדים. עשו הכול כדי שהסיפור יהיה חוויתי. עשו הכול לא לכעוס! גם אם היין נשפך, והבגד החדש של הילד התלכלך... זכרו: כל חוויה נצרכת בתודעה. עשו הכל שהחוויה תהיה חיובית. **בתפלה לגאולה ברחמים ורוב נחת, שבת שלום וחג שמח, שושנה.**

"וישמע משה וייטב בעיניו..."

(י"ב)

אדמו"ר ר' נתן משידלובצה שהה פעם אחת אצל רבו הגאון ר' חיים מצאנז. בשעת עריכת השלחן ביקש ממנו רבו שיאמר דברי תורה. ר' נתן היה במבוכה, הוא לא חפץ לעבור על דברי הגאון מצאנז, וגם קשה לו לומר תורה על שולחן רבו, וחפץ לצאת ידי שניהם: לומר, ולא לומר. פתח את פיו ואמר: כתוב "וישמע משה וייטב בעיניו" מדוע התורה מציינת זאת במיוחד - וייטב בעיניו? לדעתי ההסבר הוא: תמיד משה היה אורמ דברי תורה ואהרן היה השומע, אך עכשיו שאהרן דיבר שכן כתוב: "וידבר אהרן אל משה הן היום..." היה משה השומע. וישמע משה - וייטב בעיניו כי ראה שטוב יותר לשמוע דברי תורה מאשר לומר בעצמו. ובדבריו המהווכמים יצא ידי שניהם.

(אמרי צדיקים)

סיפור לשבת

פסח בשמחה / סיפור עממי

בטוניס היה יהודי עני מטופל במשפחה גדולה. ימי הפסח קרבו ובאו, והיהודי לא ידע איך להשיג כסף לרכישת המצרכים הדרושים לחג. בעירו של היהודי גר ערבי שונא ישראל ידוע. שמרוב שנאה לא היה מסוגל להביט בפניו של יהודי. ערבי זה היה מלווה בריבית, ונהג לעשוק את לווי בריביות דרקוניות של עשרה אחוזים לחודש. כשנואש היהודי להשיג את הכסף לחג, החליט לפנות לערבי וללוות ממנו כסף. הערבי - כשראה שיהודי מתקרב אליו, קם לגרשו ולסלקו מפני שאינו מוכן להיטמא. היהודי, שחכם היה, הסביר מרחוק שהוא בא לעשות עסק. "רוצה אני שתלווה לי 500 מטבעות ולאחר חג הפסח אשיב לך 1,000 מטבעות..." הערבי שכח מיד את "טומאת" שכנו והשיב כי הוא מסכים, אך אם היהודי ישכח להשיב את הכסף, "דמו בראשו". היהודי קיבל את הכסף, וחגג את הפסח כהלכתו. בחול המועד קנה היהודי כבש גדול ובריאה שהיה קרוי 'כבש המדבר' והלך עימו לבית הקאדי, הוא השופט העירוני. השופט לא היה בבית, לכן נתן את הכבש לאשת הקאדי. כששב הקאדי לביתו ראה את הכבש היפיפה ושאל מיד: מאין זה בא? - "היה כאן יהודי אחד שהביא את הכבש כמתנה..." השיבה אשת הקאדי. ומה שמו? - "הקשה הקאדי", "לא ידוע לי ולא הספקתי אפילו לשאול", השיבה אשת הקאדי. "אם יבוא שוב - שאלי נא לשמו", ביקש הקאדי. למחרת, בחול המועד עדין רכש היהודי עוד שני יונים והביאן שנית לבית הקאדי. הפעם הזדרזה אשת הקאדי ושאלה: ומה שימך? - "שמי ניסים הסוחר השיב היהודי. כשחזר הקאדי לביתו קיבלה אשתו את פניו והראתה לו את היונים שהביא היהודי - "ושאלת לשמו? אישה!?!", שאל הקאדי. - "כן", השיבה האישה, "שמו ניסים הסוחר". - "ניסים הסוחר..." חזר אחריה הקאדי ובכך חרט בזיכרונו את שמו של היהודי. למחרת רכש הסוחר היהודי שני דגים גדולים ובריאי בשר והזדרז כדרכו, והביאם לביתו של הקאדי. אחר כך הוסיף ורכש שקי פירות וירקות וגם אותם הביא לבית הקאדי והקאדי חוזר לביתו ומוצא עושר של מאכלים וכל טוב ואותה תשובה בפייה של רעייתו: ניסים הסוחר... מה רוצה ממני זה? שאל הקאדי את עצמו ואת אשתו... וכך חלף לו חג הפסח. מיד ביום העשירי שלאחר ההלוואה הגיע הערבי לבית היהודי ופיו תביעה חד משמעית: השב לי מייד את כספי! ניסים הסוחר" בהבעת תימהון על פניו השיבו כי אינו מכיר אותו כלל ואינו יודע על "איזה כסף הוא מדבר" שכן לא לווה ממנו דבר. לא הועילו הסבריו ותיאוריו העסיסיים של המלווה הערבי ופרטי הסיפור על ערב החג על הסכום ועל שיעור הריבית וניסים הסוחר - לא זכר ולא ידע על מה ולמה הוא מסתער עליו בכל כוחותיו "לא לויתתי ממך ואינני מכיר אותך"... - התנפל הערבי על היהודי הצנום בחמת זעם והחיל לחנוק אותו בידיו החסונות ולהרביץ בו. אחר כך קרא למשטרה בצווחות אימה וכשזו הגיע הצביע על היהודי הצנום והמשתעל על ריצפת האבן והמשיך בצווחותיו: "יהודי זה לווה ממני כספים והוא אינו מוכן להחזיר לי את כספי..." והיהודי, ממקום מרבצו על הרצפה כשהוא אדום וסגול מחנק משיב בקושי: "לא לויתתי ממנו ולא מטבע אחת בלבד ולא לקחתי ממנו אפילו אגורה..." והויכוח חזר על עצמו חזר חלילה עד שנתבלבלו השוטרים והביאו את השניים אל הקאדי, השופט - שם חזרו שניהם על רצף האשמות והתשובות. אמר הקאדי ליהודי - האם אתה מוכן להשבע שלא לקחת ממנו דבר? כן, השיב היהודי.

"תשבע!?", ציווה הקאדי.

היהודי נשא פניו אל על וגם את ידיו הרים לשמיים ואמר: בחיי הזוגות: אלו הקדושים העליונים מן השמיים, אלו הקדושים מן הים והאחד הקדוש התחתון עם הצמר מן המדבר ואני ניסים הסוחר... שמע הקאדי את השם ניסים הסוחר וביקש ממנו לחזור על השבועה פעם נוספת כי רצה לודא שאכן הזוגות הם היונים, הדגים והמדבר הוא הכבש הנאה. ואכן היהודי חזר על שבועתו באותם המילים.

פנה הקאדי אל הערבי הגס והטיח בו: הנה הוא נשבע פעמיים ואתה אני שומע עליך רק דברים רעים, תאב בצע אתה ושקרן! בני אדם באים אליך ואחר כך מתלוננים על שיעורי הריבית שאתה לוקח לכן אני מחייב אותך לתת ליהודי הזה אלף מטבעות כי גרמת לו לעוגמת נפש תקפת אותו וקיללת אותו ועוד אני מוסיף כי עליך לשלם 500 מטבעות לאוצר המדינה ואם אשמע עליך שוב נכניס אותך גם לבית הסוהר.

לאחר גזר הדין נפרד היהודי מהקאדי שביקש ממנו בקשה נוספת לפני שעזבו: אם יבקרו אותך הקדושים העליונים והתחתונים שבהם נשבעת - אל תשכח לשלוח אותם אלי כי הם היו מאוד "יקרים" לליבי וטובים מאוד.... וכך קיים ניסים היהודי שתי מצוות:

גם את מנהגי הפסח על כל הכרוך בו וגם העניש קלגס (האוייב המרושע) של היהודים בקהילה שבה חי....